

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

Ser. I. Ex Apoc. Signum magnum apparuit in cœlo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

D E V I R G I N E D E I P A R A ,
S E R M O I.

Ex verbis Apocalypsis :

«Apoc. 12. a *Signum magnum apparuit in caelo, mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus eius, & in capite eius corona stellarum duodecim^a.*

Vehementer quidem nobis, dilectissimi, vir unus & mulier una nocte-
re, sed gratias DEO: per unum nihilominus virum, & mulierem
unam omnia restaurantur; nec sine magno scœnore gratiarum. Neque
enim sicut delictum, ita & donum, sed excedit damni æstimationem be-
neficii magnitudo. Sic nimirum prudentissimus & clementissimus arti-
fex, quod quassatum fuerat, non confregit, sed utilius omnino refecit, ut
videlicet nobis novum formaret Adam ex veteri, & Evam transfunderet
in Mariam. Et quidem sufficere poterat Christus; siquidem & nunc
omnis sufficientia nostra ex eo est: sed nobis bonum non erat esse homi-
nem solum. Congruum magis, ut adesset nostræ reparationi sexus uter-
que quorum corruptioni neuter defuisset. Fidelis planè & potens me-
diator Dei & hominum homo Christus Jesus, sed divinam in eo reveren-
tur homines maiestatem. Absorpta videtur in Deitatem humanitas, non
quòd mutata sit substantia, sed affectio Deificata. Non sola illi cantatur
misericordia, cantatur pariter & iudicium: quia etsi didicit ex his quæ
passus est compassionem, ut misericors fieret, habet tamen & iudiciariam
potestatem. Denique DEUS noster ignis consumens est^b. Quidni
vereatur peccator accedere, ne quemadmodum fluit cera à facie ignis, sic
pereat ipse à facie Dei?

*Cur ad nostri
reparationem
concurrat se-
xus uterque
id est Iesus &
Maria.*

Deut. 4. d
& Heb. 12. g

*Ad mediato-
rem mediatricem
Maria.*

*Antithesis E-
væ & Mariae.*

*Maria quam
suavis & be-
nefica omni-
bus.*

Jam itaque ne ipsa mulier benedicta in mulieribus videbitur ocio-
sa: inveniatur equidem locus eius in hac reconciliatione. Opus est
enim mediatore ad mediatorem istum, nec alter nobis utilior quam Ma-
ria. Crudelis nimirum Eva, per quam serpens antiquus pestiferum eti-
am ipsi viro virus infudit: sed fidelis Maria, quæ salutis antidotum & vi-
ris & mulieribus propinavit. Illa enim ministra seductionis, hæc pro-
pitiationis: illa suggessit prævaricationem, hæc injecit redemptionem.
Quid ad Mariam accedere trepidet humana fragilitas? Nihil austerum
in ea, nihil terribile, tota suavis est, omnibus offerens lac & lanam. Revol-
ve diligentius Evangelicæ historiæ seriem universam, & si quid fortè in-
crepatorium, si quid durum, si quod denique signum vel tenuis indigna-
tionis occurrerit in Maria, de cætero suspectam habeas, & accedere ve-
rearis. Quod si (ut verè sunt) plena magis omnia pietatis & gratiæ, ple-
na mansuetudinis & misericordiæ, quæ ad eam pertinent inveneris, age
gratias

gratias ei, qui talem tibi mediatricem benignissima miseratione providit, in qua nihil possit esse suspectum. Denique omnibus omnia facta est, sapientibus & insipientibus copiosissima charitate debitricem se fecit, omnibus misericordiae sinum aperuit ut de plenitudine eius accipiant universi: captivus redemptionem, aeger curationem, tristis consolationem, peccator veniam, justus gratiam, Angelus lætitiā: denique tota Trinitas gloriam, filii persona carnis humanæ substantiam, ut non sit qui se abscondat à calore eius.

Putasne ipsa est *Sole amicta mulier*? Esto siquidem ut de præsentī Ecclēsia intelligendum Propheticae visionis series ipsa demonstret, sed id plane non inconveniēter Mariæ videtur attribuendum. Nimirum ea est quæ velut alterum Solem induit sibi. Quemadmodum enim ille super bonos & malos indifferenter oritur, sic ipsa quoque præterita non discutit merita: sed omnibus sese exornabilem, omnibus clementissimam præbet, omnium denique necessitates amplissimo quodam miseratur affectu. Nam & defectus omnis sub ea, & quicquid fragilitatis seu corruptionis est, excellentissima quadam sublimitate præ cæteris omnibus excedit & supergreditur creaturis, ut merito *sub pedibus eius Luna esse* dicatur. Alioquin nihil magnum dixisse videbitur, ut sit Luna ista sub pedibus eius; quam super omnes Angelorum choros, super Cherubim quoque & Seraphim exaltatam nefas est dubitare. Solet autem Luna non modo defectum corruptionis, sed & stultitiam mentis, nonnunquam verò & Ecclesiam huius temporis designare. Illam quidem propter mutabilitatem, hanc sanè propter susceptum aliunde splendorem. Utraque verò (ut ita dixerim) Luna sub Mariæ pedibus congruè satis ponitur, alio tamen atque alio modo. Siquidem *stultus ut Luna mutatur: sapiens autem permanet ut Sol*^c. In Sole nimirum & fervor & splendor stabilis; in Luna solus splendor, atque is omninò mutabilis & incertus, qui nunquam in eodem statu permaneat. Jure ergo Maria *Sole* perhibetur *amicta*, quæ profundissimam divinæ Sapientiæ ultra quam credi valeat, penetravit abyssum: ut quantum sine personali unione creaturæ conditio patitur, luci illi inaccessiblei videatur immersa. Illo nimirum igne Prophetæ labia purgantur^d, illo igne Seraphim accenduntur. Longè verò aliter Maria meruit non velut summatim tangi, sed operiri magis undique & circumfundi, & tanquam ipso igne concludi. Candidissimus sanè, sed & calidissimus huius mulieris amictus: cuius omnia tam excellenter irradiata noscuntur, ut nihil in ea non dico tenebrosum, sed obscurum saltem vel minus lucidum, sed nè tepidum quidem aliquid, aut non ferventissimum liceat suspicari.

Maria mulier amicta Sole.

Soli comparatur.

Luna sub pedibus eius quomodo.

Per Lunam quid significatur.

Eccli. 27. d In Maria fervor & splendor stabilis.

d Isa. 6. e Absit ab ea omnis obscuritas.

Et omnis fatuitas.

Maria omnes suos hostes calcavit sub pedibus.

e Genes. 3. c

Varii Hereticorum de Virgine Despara errores.

f Ioan. 15. a

g Apoc. 12. a

Maria inter Christum & Ecclesiam media constituta.

h Exod. 3. a
Rubus incombusus typus Mariae.

i Luc. 1. d

Insipientia verò omnis longè sub pedibus eius est, ut penitus absit hæc ab insipientium mulierum numero, & collegio Virginum fatuarum. Immò verò & unicus ille stultus, & totius stultitiæ princeps qui verè mutatus ut Luna, sapientiam perdidit in decore suo, sub Mariæ pedibus conculcatus & contritus miseram patitur servitutem. Nimirum ipsa est quondam à Deo promissa mulier Serpentis antiqui caput virtutis pede contritura^e: cuius planè calcaneo in multis versutiis insidiatus est, sed sine causa: sola enim contrivit universam hæreticam pravitatem. *Alius* non de substantia carnis suæ Christum edidisse dogmatizabat; *Alius* parvulum non peperisse, sed reperisse sibilabat; *Alius* (vel post partum) viro cognitam blasphemabat; *Alius* Dei Matrem audire non sustinens, magnum illud nomen *Theotocos*, impiissimè suggillabat: sed contriti sunt infidiatores, conculcati supplantatores, confutati derogatores, & beatam eam dicunt omnes generationes. Denique & continuo per Herodem draco insidiatus est parienti, ut nascentem excipiens filium devoraret, quòd inimicitia essent inter semen mulieris & draconis.

Jam si Ecclesia Lunæ magis intelligenda videtur vocabulo, quòd videlicet non ex se splendeat, sed ab eo qui dicit *f*: *Sine me nihil potestis facere*: habes mediatricem quam tibi paulò antè commendavimus, evidenter expressam. *Mulier*, inquit *g*, *amicta Sole, & Luna sub pedibus eius*. Amplectamur Mariæ vestigia, Fratres mei, & devotissima supplicatione beatis illius pedibus provolamur. Teneamus eam, nec dimittamus donec benedixerit nobis. Potens est enim. Nempe vellus est medium inter rorem & aream, mulier inter Solem & Lunam, Maria inter Christum & Ecclesiam constituta. Sed fortè miraris non tam vellus opetum rore, quàm amictam Sole mulierem. Magna siquidem familiaritas, sed mira omnino vicinitas solis & mulieris. Quomodò enim in tam vehementi fervore tam fragilis natura subsistit? Merito quidem admiraris Moyses sancte, & curiosius desideras intueri. Veruntamen solve calceamenta de pedibus tuis, & involucra pone carnalium cogitationum, si accedere concupiscis. *Vadam*, inquit, *g* *videbo visionem hanc magnam*^h. Magna planè visio rubus ardens sine combustione: magnum signum mulier illæsa manens amicta Sole. Non est rubi natura, opertum undique flammis, manere nihilominus incombusum: non mulieris potentia, ut sustineat solis amictum. Non est virtutis humanæ, sed nec Angelicæ quidem, sublimior quædam necessaria est. *Spiritus sanctus*, inquit *i*, *superveniet in te*. Et tanquam respondeat illa quoniam spiritus est Deus, & Deus noster ignis consumens est. *Virtus*, ait, non mea, non tua, sed *altissimi obumbrabit tibi*. Nihil itaq; mirum, si sub tali obumbraculo talis etiam à muliere sustineatur amictus.

Mulier,

De Virgine Deipara, Sermo. 369

Mulier, inquit, *amicta Sole*: planè amicta lumine tanquam vestimento. Non percipit fortè carnalis, nimirum spirituale est, stultitia illi videtur. Non sic videbatur Apostolo, qui dicebat ^k: *Induimini Dominum Iesum Christum*. Quàm familiaris ea facta es Domina, quàm proxima, imò quàm intima fieri meruisti, quantam invenisti gratiam apud Deum? In te manet, & tu in eo: & vestis eum, & vestiris ab eo. Vestis eum substantia carnis, & vestit ille te gloria suæ maiestatis. Vestis Solem nube, & Sole ipsa vestiris. Novum enim fecit Dominus super terram, ut mulier circumdaret virum ^l, nec alium quàm Christum, de quo dicitur ^m: *Ecce Vir, Oriens nomen eius*. Novum quoque fecit in cælo, ut mulier appareret amicta. Deniq; & coronavit eum, & vicissim ab eo meruit coronari. Egredimini filiæ Sion, & videte regem Salomonem in diademate quo coronavit eum mater sua ⁿ. Verum hoc alias. Interim sanè ingredi mini magis, & videte reginam in diademate quo coronavit eam Filius suus.

Rom. 13. d

Hier. 31. d
Zach. 6. c

Cant. 3. d

Apoc. 12.

In capite, inquit, *eius corona stellarum duodecim* ^o. Dignum planè stellis coronari caput, quòd & ipsis longè clarius micans, ornet eas potius quàm ornetur ab eis. Quidni coronent sidera quam Sol vestit? Sicut dies verni circumdabant eam flores rosarum, & lilia convallium. Nimirum læva sponsi sub capite eius, & jam dextera illius amplexatur eam. Quis illas æstimet gemmas? Quis stellas nominet quibus Mariæ regium diadema compactum est? Supra hominem est coronæ huius rationem exponere, indicare compositionem. Nos tamen pro modulo nostræ exiguitatis abstinentes à periculoso scrutinio secretorum, non incongruè forsitan duodecim stellas istas, duodecim prærogativas gratiarum intelligere videamur, quibus Maria singulariter adornatur. Siquidem invenire est in Maria prærogativas cæli, prærogativas carnis, prærogativas cordis, etsi fuerit ternarius iste per quaternarium multiplicatus: habemus forte stellas duodecim, quibus reginæ nostræ diadema præfulgeat universis. Mihi sanè singularis rutilat fulgor: primò quidem in Mariæ generatione: secundo in Angelica visitatione: tertio in Spiritus superventione: quarto in Filii Dei inenarrabili Conceptione. Sic & in his quoque sidereum planè irradiat decus, quòd *Virginittatis primiceria*, quòd *sine corruptione sæcunda*, quòd *sine gravamine grvida*, quòd *sine dolore puerpera*. Nihilominus etiam speciali quodam splendore in Maria coruscant *mansuetudo pudoris*, *devotio humilitatis*, *magnanimitas credulitatis*, *martyrium cordis*. Vestræ quidem sedulitatis erit singula quæque diligentius intueri. Nos interim satisfecisse videbimur, si breviter ea potuerimus demonstrare.

Stellarum duodecim interpretatio de 12 prærogativis gratiarum in Maria.

I. Prærogativa gratiæ in Mariæ generatione.

Quod ergo sidereum micat in generatione Mariæ? Planè quòd ex regibus orta, quòd ex femine Abrahæ, quòd generosa ex stirpe David.

Si id

Si id parum videtur, adde quòd generationi illi ob singulare privilegium sanctitatis divinitus noscitur esse concessa; quòd longè antè eisdem Patribus cœlitus repromissa; quòd mysticis præfigurata miraculis; quòd oraculis prænunciata Prophetis. Hanc enim sacerdotalis virga dum sine radice floruit ^p: hanc Gedeonis vellus dum in medio siccæ aræ maduit ^q, hanc in Ezechielis visione Orientalis porta quæ nulli unquam patuit præsignabat ^r. Hanc denique præ cæteris Isaias nunc virgam de radice Jesse orituram promittebat; nunc evidentius Virginem parituram ^s. Meritò signum hoc magnum in cœlo apparuisse scribitur, quod tantò antè de cœlo noscitur fuisse promissum. Dominus ait ^t: *Ipse dabit vobis signum. Ecce virgo concipiet.* Magnum profectò signum dedit: quia & magnus ipse qui dedit. Huius ergo prærogativæ fulgor, quorum non vehementer reverberat aciem oculorum? Jam in eo quam reverenter atque officiosissimè ab Archangelo salutata est, ut jam in regali folio supra omnes cœlestium ordines regionum exaltatam cernere videretur, & paulò minùs adoraturus fœminam, qui solebat ab hominibus hæctenus æquanimiter adorari, excellentissimum nobis Virginis nostræ meritum, & singularis gratia commendatur.

2. Prærog. in Archangelis visitatione.

3. & 4. Prærog. in spiritibus obumbratione, & novo conceptionis modo.

5. Prærog. Virginitatis propositum novum & inviolabile.
* u Luc. 1.

6. Prærog. Facunditas sine corruptione.

Nihilominus fulget etiam novus ille conceptionis modus, ut non in iniquitate, quemadmodum cæteræ omnes, sed superveniente Spiritu sancto sola, & de sola sanctificatione Maria conciperet. Nam quòd verum Deum, & Dei filium genuit, ut idem ipsi Dei atque hominis filius unus omnino Deus & homo prodiret ex Maria, abyssus est luminis; nec facile dixerim, quod vel Angelicus oculus ad huius fulgoris vehementiam non caliget. De cætero sanè & virginitatem carnis, & propositum virginitatis, & ipsius quoque propositi novitas evidenter illustrat: quòd videlicet in libertate spiritus legis Mosaicæ decreta transcendens, illibatam Deo corporis simul & Spiritus sanctimoniam vovit. Probat enim propositi inviolabile fundamentum, quòd tam constanter promittenti filium Angelo respondit ^u: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Fortè enim propterea primò turbata est in sermone eius, & cogitabat qualis esset ista salutatio, quod benedictam se se audisset in mulieribus, quæ nimirum benedici in virginibus semper optabat. Et ex tunc quidem cogitabat qualis esset ista benedictio, quod jam videretur esse suspecta. Ubi verò in promissione filii manifestum virginitatis periculum videbatur, non potuit ultra dissimulare quin diceret: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Merito proinde & illam meruit benedictionem, & hæc non amisit: ut longè gloriosior fiat, & virginitas ex fœcunditate, & ex virginitate fœcunditas, ac mutuis sese radiis illustrare hæc duo sidera videantur.

deantur. Magnum enim Virginem esse, sed Virginem Matrem esse, longè amplius per omnem modum. Jure etiam illud molestissimum tædium quo reliquæ omnes gravidæ mulieres laborare noscuntur, sola non sensit, quod sola sine libidinosa voluptate concepit. Unde & in ipso suæ conceptionis initio, quando potissimum cæteræ mulieres miserabilius affliguntur, Maria tota alacritate Montana conscendit, ut Elizabeth ministraret. Sed & ascendit Bethleem imminente jam partu, portans preciosissimum illud depositum, portans onus leve, portans à quo portabatur. Sic & in partu quam lucidum est quod nova exultatione novam edidit prolem, sola inter mulieres à communi maledicto & dolore parturientium aliena; Si rerum precia de raritate pensamus, nihil his potest rarius inveniri. Siquidem in omnibus istis, nec primam similem visa est, nec habere sequentem. E quibus nos, si ea fideliter intuemur, sine dubio admirationem concipimus, sed venerationem, sed devotionem, sed consolationem.

Cæterum quæ restant adhuc, & imitationem requirunt. Non est nobis ante ortum tam multifariæ multisque modis promitti divinitus, cælitus prænunciari: sed nec ab Archangelo Gabriele tam novæ salutationis obsequiis honorari. Minus autem cætera duo communicat nobis, planè secretum suum sibi. Sola enim est de qua dicitur: *Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est*, sola cui dicitur: *Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei*. Offerantur regi virgines, sed post eam: nam primatum sola vendicat sibi. Multò magis autem sola sine corruptione concepit, sine gravamine tulit, sine dolore filium parturivit. Itaque nihil horum à nobis exigitur, sed exigitur planè nonnihil. Nunquid enim si defuerit nobis etiam mansuetudo pudoris, si humilitas cordis, si magnanimitas fidei, si compassio mentis: negligentiam nostram munerum singularitas excusabit? Gratissima sanè gemma in diademate, micans in capite stella, rubor in facie hominis verecundi. An verò quis putat quòd hac caruerit gratia, quæ gratia plena fuit? Pudibunda fuit Maria: ex Evangelio id probamus. Ubi enim aliquando loquax, ubi præsumptuosa fuisse videtur? Foris stabat quærens loqui Filio, nec materna auctoritate, aut sermonem interruptit, aut in habitationem irruit in qua Filius loquebatur. In omni denique textu quatuor Evangeliorum (si bene meminimus) non nisi quater Maria loquens auditur. Primò quidem ad Angelum, sed cum jam semel atque iterum allocutus eam fuisset. Secundo ad Elizabeth, quando vox salutationis eius Joannem exultare fecit in utero, & ea magnificante Mariam, ipsa magis Dominum magnificare curavit. Tertio ad Filium, cum jam esset annorum duodecim, quòd ipsa & pater eius dolentes quæssissent eum. Quarto in nuptiis ad Filium

7. Prærog.
Graviditas sine gravamine.

8. Prærog.
Puerperium sine dolore.

u Matt. 1. c
x Luc. 1. d

9. Prærog.
mansuetudo pudoris.
y Matt. 12. d

Non nisi quater Maria loquuta legitur.
z Luc. 1.

a Luc. 2.
b Luc. 2. 3

• Ioan. 2. a

& ministros ^c. Et is quidem sermo certissimus index ingenitæ mansuetudinis, & virginalis verecundiæ fuit. Aliorum quippe verecundiam suam reputans, sustinere non potuit, non potuit vini dissimulare defectum. Ubi sanè increpata est à Filio (tanquam mitis & humilis corde) nec illi respondit, nec tamen deheravit, ministros admonens facere quod diceret eis.

d Luc. 2. c
*Maria studio-
 sa cultrix si-
 lentii.*

e Matt. 2. b

f Luc. 2. e

g Luc. 2. c

*Nostram ar-
 guit loquaci-
 tatem.*

*h Teren. in
 Eunuch.*

i Act. 1. b

*Discipuli an-
 te acceptum
 Sp. S. carna-
 les.*

*Modestia ma-
 ximè decet
 Monachum.*

Nunquid non ab initio venisse pastores, & primam omnium Mariam invenisse leguntur? *Invenierunt*, ait Evangelista ^d, *Mariam & Ioseph, & Infantem positum in præsepio*. Sic & Magi quoque si recolis, non sine Maria matre eius Puerum invenerunt, & inducens in templum Domini, templi Dominum, multa quidem à Simeone audivit tam de DEO quàm de seipsa ^f, ad loquendum tarda, velox ad audiendum. Et quidem *Maria conservabat omnia verba hæc cõferens in corde suo* ^g, sed in his omnibus neq; de ipso Incarnationis Dominicæ Sacramento quodcunq; verbum fecisse reperies. *Væ* nobis qui spiritum habemus in naribus. *Væ* qui totum proferimus spiritum, qui iuxta illud Comici ^h, Pleni rimarum effluimus undique. Totiens denique Maria Filium audivit, non modo turbis loquentem in parabolis: sed & Discipulis seorsum regni Dei mysteria revelantem, vidit miracula facientem: vidit deinde in cruce pendentem, vidit expirantem, vidit resurgentem, vidit & ascendentem: sed in his omnibus quotiens verecundissimæ Virginis, quotiens pudicissimæ turturis vox memoratur audita? Denique legis in Actibus Apostolorum, quod redeuntes à monte Oliveti unanimiter perseverabant in oratione ⁱ. Qui? Si fortè Maria adfuit, nominetur prima, quæ super omnes est, tam Filii prærogativa, quàm suæ privilegio sanctitatis. *Petrus & Andreas*, ait, *Iacobus & Ioannes*, & cæteri qui sequuntur: *hi omnes perseverabant unanimiter cum mulieribus & Maria matre Iesu*. Itane & mulierum sese ultimam exhibebat, ut novissima omnium poneretur? Verè carnales adhuc Discipuli, quibus necdum spiritus erat datus, quia Iesus necdum fuerat glorificatus, quando facta est inter illos contentio de primatu: cum Maria quanto maior erat, humiliaret se non modo de omnibus, sed & præ omnibus. Merito facta est novissima prima, quæ cum prima esset omnium, sese novissimam faciebat. Merito facta est omnium domina, quæ se omnium exhibebat ancillam. Merito denique super Angelos exaltata est, quæ & infra viduas & pœnitentes, infra eam de qua eiecta fuerant septem dæmonia, ineffabili sese mansuetudine inclinabat. Obsecro vos filioli, æmulamini hanc virtutem: si Mariam diligitis, si contenditis ei placere, æmulamini modestiam eius; nihil enim tam idoneum homini, nihil tam congruum Christiano, maximèque monachum nihil adeo decet.

Et

De Virgine Deipara, Sermo. 373

Et quidem manifesta satis in Virgine ex hac ipsa mansuetudine virtus humilitatis elucet. Nimirum collactaneæ sunt humilitas & mansuetudo, in eo confederatæ germanius qui dicebat ^k: *Discite à me quia mitis sum & humilis corde.* Sicut enim mater præsumptionis elatio, lic mansuetudo vera non nisi ex vera humilitate procedit. Nec in sola tantum Mariæ taciturnitate commendatur humilitas, sed evidentius resonat in sermone. Audierat ^l: *Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei.* Et nihil aliud, quàm ancillam eius se esse respondit. Inde ventum est ad Elizabeth, & continuo Virginis gloria singularis eidem per spiritum revelatur. Denique & mirabatur personam venientis, dicens ^m: *Vnde hoc mihi ut veniat Mater Domini mei ad me.* Commendabat & vocem salutantis adijciens. *Ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo: & beatificat fidem credentis: Beata (inquiens) quæ credidisti, quoniam perficientur in te quæ dicta sunt tibi à Domino.* Magna quidem præconia, sed & devota humilitas nihil sibi passa retinere, in eum magis universa refudit cuius in se beneficia laudabantur. Tu (inquit) magnificas Matrem Domini, sed *magnificat anima mea Dominum* ⁿ. In voce mea filium perhibes exultasse in gaudio: sed *exultavit spiritus meus in Deo salutari meo: & ipse quoque tanquam amicus sponsi gaudet ad vocem sponsi.* Beatam esse dicis quæ credidisset; sed credulitatis & beatitudinis causa respectus est supernæ pietatis, ut ex hoc magis *beatam me dicant omnes generationes*, quia ancillam humilem & exiguam respexit Deus.

Veruntamen nunquid putamus, Fratres, Elizabeth sanctam in eo quod per Spiritum utiq; loquebatur, errasse? Absit. Beata planè quam respexit Deus, & beata quæ credidit. Hic enim magnus divinæ respectiois extitit fructus. Ineffabili siquidem artificio Spiritus superveniens tantæ humilitati magnanimitas tanta in secretario virginei cordis accessit, ut (quemadmodum de integritate & fœcunditate prædiximus) hæ quoque nihilominus sint stellæ ex respectu mutuo clariores, quòd videlicet nec humilitas tanta minuit magnanimitatem, nec magnanimitas tanta humilitatem, sed cum in sua æstimatione tam humilis esset, nihilominus & in promissionis credulitate magnanimis; ut quæ nihil aliud quàm exiguam sese reputabat ancillam, ad incomprehensibile hoc mysterium, & admirabile commercium, ad inscrutabile sacramentum nullatenus se dubitaret electam, & veram DEI & hominis genitricem crederet mox futuram. Agit hoc nimirum in cordibus electorum gratia prærogativa divinæ, ut eos nec humilitas pusillanimes faciat, nec magnanimitas arrogantes, magis autem cooperentur sibi, ut non solum nulla ex magnanimitate subintret elatio, sed hinc maxime provehatur humilitas, ut inveniantur

10. Prærog.
excellens hu-
militas,
k Matt. II. d
Mansuetudo
& humilitas
cognata vir-
tutis.
l Luc. I. d

*m Ibidem.

*n Luc. I. d
B. Maria lau-
des à se trans-
fert in Deum.

II. Prærog.
magnanimi-
tas credulita-
tis.

Electos humi-
litas non red-
dit pusillari-
mes: nec ma-
gnanimitas
arrogantes.

eo amplius timorati, & largitori munerum non ingrati, ac vicissim ex occasione humilitatis pusillanimitas nulla subrepat; sed quo minus de sua quisque vel in minimis præsumere consuevit, eo amplius etiam in magnis quibusque de divina virtute confidat.

12. Prærog.
Martyrium
cordis.

*n Luc. 2.c

B. Virgo plus
quàm Martyr.

• Ioan. 19.c

Dolor & af-
flictio Mariæ
in passione &
morte filii.

p Rom. 1. d

Supplicatio
ad Virginem
Deiparam.

Martyrium sanè Virginis (quam nimirum inter stellas diadematis eius, si meministis, duodecimam nominavimus) tam in Simeonis prophetia, quam in ipsa Dominicæ passionis historia commendatur. *Postus est hic* (ait sanctus senex de parvulo Jesu) *in signum cui contradicetur: & tuam ipsius animam* (ad Mariam autem dicebat) *pertransibit gladius* ". Verè tuam, ô beata Mater, animam gladius pertransivit. Alioquin non nisi eam pertransiens, carnem Filii tui penetraret. Et quidem postquam emisit spiritum tuus ille Jesus (omnium quidem, sed specialiter tuus) ipsius planè non attigit animam crudelis lancea, quæ ipsius (nec mortuo parens, cui nocere non posset) aperuit latus, sed tuam utique animam pertransivit. Ipsius nimirum anima jam ibi non erat, sed tua planè inde nequibat avelli. Tuam ergò pertransivit animam vis doloris, ut plus quàm martyrem non immerito prædicemus, in qua nimirum corporeæ sensum passionis excesserit compassionis affectus.

An non tibi plus quàm gladius fuit sermo ille (revera pertransiens animam, & pertingens usque ad divisionem animæ & spiritus) *Mulier ecce filius tuus* °. O commutationem! Joannes tibi pro Jesu traditur, servus pro Domino, discipulus pro magistro, filius Zebedæi pro filio DEI, homo purus pro Deo vero! Quomodo non tuam affectuosissimam animam pertransiret hæc auditio, quando & nostra licet saxea, licet ferrea pectora sola recordatio scindit? Non miremini, fratres, quòd Maria martyr in anima fuisse dicatur. Miretur, qui non meminerit se audisse Paulum inter maxima gentium crimina memorantem, quòd sine affectione fuissent *p*. Longè id fuit à Mariæ visceribus, longè sit à servulis eius. Sed fortè quis dicat: Nunquid non eum præscierat moriturum? Et indubitanter. Nunquid non sperabat continuo resurrecturum? Et fidenter. Super hæc doluit crucifixum? Et vehementer. Alioquin quinquam tu, frater, aut unde tibi hæc sapientia, ut mireris plus Mariam patientem, quam Mariæ filium patientem? Illi etiam mori corpore potuit, ista commori corde non potuit? Fecit illud charitas qua maiorem nemo habuit; fecit & hoc charitas, cui post illam similis altera non fuit.

Jam te Mater misericordiæ per ipsum sincerissimæ tuæ mentis affectum, tuis jacens provoluta pedibus Luna, mediatricem sibi apud solem justitiæ constitutam de notis supplicationibus interpellat, ut in lumine

tuo

tuo videat lumen, & solis gratiam tuo mereatur obtentu, quam verè amavit præ omnibus, & ornavit stola gloriæ induens, & coronam pulchritudinis ponens in capite tuo. Plena es gratiarum, plena rore cœlesti, in-nixa super Dilectum, deliciis affluens. Ciba hodie pauperes tuos Domina, ipsi quoque catelli de micis edant, nec puero Abrahæ tantum, sed & camelis potum tribuas de supereffluenti hydria tua, quia tu verè puella es prælecta & præparata Altissimi Filio tuo, qui est super omnia benedictus in sæcula, AMEN.

DE VIRGINE DEIPARA,

SERMO II. †

† alias de Aquæ ductu.

Fœcundæ Virginis amplectitur cœlum præsentiam, terra memoriam veneratur. Sic nimirum totius boni illic exhibitio, hic tenuis quædam libatio primitiarum: ibi res, & hic nomen. *Domine, inquit^a, nomen tuum in æternum, & memoriale tuum in generatione & generationem.* Generatio & generatio, non Angelorum profecto, sed hominum est. Vis scire quia nomen & memoriale eius in nobis est, præsentia in excelso? *Sic orabitur, inquit^b: Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum, &c.* b Matt. 6. b Fidelis oratio, cuius ipsa primordia, & divinæ adoptionis & terrenæ peregrinationis admoneant, ut hoc scientes, quòd quandiu non sumus in cœlo, peregrinamur à Domino, gemamus intra nosmetipsos adoptionem filiorum expectantes præsentiam utique Patris. Signanter proinde & de Christo Propheta loquitur dicens^c: *Spiritus ante faciem nostram Christus Dominus, in umbra eius vivemus inter gentes.* Nam inter cœlestes quidem beatitudines non in umbra vivitur, sed potius in splendore. *In splendoribus sanctorum, inquit^d, ex utero ante luciferum genui te.* Verum id d Psal. 109. a quidem Pater.

At Mater sanè eundem ipsum in splendore non genuit, sed in umbra, non nisi ea tamen, qua obumbravit Altissimus. Merito proinde canit Ecclesia, non illa quidem Ecclesia Sanctorum, quæ in excelsis & in splendore est: sed quæ interim peregrinatur in terris, *Sub umbra eius, ait^e, quem desideraveram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.* Lucem *e Cant. 2. d quippe meridianam ubi pascit sponsus, sibi petierat indicari, sed repressa est, & pro plenitudine luminis umbram, pro satietate interim gustum recepit. Denique non ait, sub umbra eius quam desideraveram: sed *sub umbra eius quem desideraveram sedi.* Neque enim ipsius expetierat umbram, sed ipsum profecto meridiem, lumen plenum de lumine pleno. *Et fructus, ait, dulcis gutturi meo.* Ac si dicat, gustui meo. Usque quo non parcis mihi, nec dimittis me, ut glutiam salivam meam? Quousque ma-